

Napomena: objavljeno u »Narodnim novinama«, br. 148/23 na temelju članka 45. stavka 5. Zakona o zaštiti na radu (»Narodne novine«, br. 71/14, 118/14, 94/18 i 96/18).

PRAVILNIK O ZAŠTITI RADNIKA OD IZLOŽENOSTI BUCI NA RADU

OPĆE ODREDBE

Svrha i područje primjene

Članak 1.

(1) Ovim se Pravilnikom utvrđuju minimalni zahtjevi zaštite radnika od rizika za njihovu sigurnost i zdravlje koji proizlaze ili mogu proizaći zbog izloženosti buci, a posebno od rizika po sluh.

(2) Ovaj se Pravilnik primjenjuje na aktivnosti i djelatnosti u kojima su radnici na radu izloženi ili mogu biti izloženi rizicima uzrokovanim bukom.

Članak 2.

Ovim se Pravilnikom u hrvatsko zakonodavstvo preuzima Direktiva 2003/10/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. veljače 2003. o minimalnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima u odnosu na izloženost radnika rizicima koji proizlaze iz fizičkih čimbenika (buke) (sedamnaesta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ) (SL L 42, 15. 2. 2003.)

Pojašnjenje pojmova

Članak 3.

(1) Pojedini pojmovi u smislu ovoga Pravilnika, koji se koriste kao faktori prognoze rizika od štetnog utjecaja buke, imaju sljedeće značenje:

- *vršna vrijednost zvučnoga tlaka* (p_{peak}) je najviša vrijednost frekvencijski C– vrednovanog trenutnog zvučnog tlaka
- *dnevna razina izloženosti buci* ($L_{EX,8h}$) (dB(A) re. 20 μ Pa) je vremenski vrednovana srednja razina izloženosti buci za nominalni osmosatni radni dan, kako je to definirano u HRN ISO 1999:2018, Procjena gubitka sluha zbog buke, točka 3.6. i u HRN ISO 9612:2010, Akustika – Određivanje izloženosti buci na radu – Inženjerska metoda, a obuhvaća svu buku prisutnu na radu, uključujući i impulsnu buku
- *tjedna razina izloženosti buci* ($L_{EX, 8h}$) je vremenski vrednovani prosjek dnevnih razina izloženosti buci za nominalni tjedan od pet osmosatnih radnih dana, kako je to definirano u HRN ISO 1999:2018, točka 3.6. (napomena 2.) i u HRN EN ISO 9612:2010.

(2) Izrazi koji se koriste u ovom Pravilniku, a imaju rodno značenje koriste se neutralno i odnose se jednako na muški i ženski rod.

Granične vrijednosti izloženosti i upozoravajuće vrijednosti izloženosti

Članak 4.

(1) Ovaj Pravilnik propisuje sljedeće granične vrijednosti izloženosti i upozoravajuće vrijednosti izloženosti tijekom osmosatnog radnog dana te sljedeće razine vršnih vrijednosti zvučnoga tlaka:

- *granične vrijednosti izloženosti:*

$L_{EX,8h} = 87 \text{ dB(A)}$ i $p_{peak} = 200 \text{ Pa}$ (140 dB(C) u odnosu na referentni zvučni tlak $20 \mu\text{Pa}$)

- *gornje upozoravajuće vrijednosti izloženosti:*

$L_{EX,8h} = 85 \text{ dB(A)}$ i $p_{peak} = 140 \text{ Pa}$ (137 dB(C) u odnosu na referentni zvučni tlak $20 \mu\text{Pa}$)

- *donje upozoravajuće vrijednosti izloženosti:*

$L_{EX,8h} = 80 \text{ dB(A)}$ i $p_{peak} = 112 \text{ Pa}$ (135 dB(C) u odnosu na referentni zvučni tlak $20 \mu\text{Pa}$).

(2) Za ocjenu graničnih vrijednosti izloženosti poslodavac pri utvrđivanju stvarne izloženosti radnika uzima u obzir smanjenje buke zbog uporabe osobne zaštitne opreme za zaštitu sluha, dok za upozoravajuće vrijednosti izloženosti taj učinak ne uzima u obzir.

Članak 5.

Pri obavljanju radnih aktivnosti pri kojima se dnevna izloženost buci iz dana u dan znatno mijenja, poslodavac može prilikom primjene graničnih vrijednosti izloženosti i upozoravajućih vrijednosti izloženosti za prosudbu razine buke, kojoj su radnici izloženi, umjesto dnevne primjenjivati tjednu izloženost pod uvjetom da:

1. tjedna izloženost ne prelazi granične vrijednosti izloženosti od 87 dB(A)
2. poduzima odgovarajuće mjere kojima će rizike povezane s tim aktivnostima smanjiti na najmanju moguću razinu.

Članak 6.

(1) Smatra se da je rad ometan bukom, ako su prilikom obavljanja određenih poslova prekoračene ekvivalentne razine buke navedene u Prilogu ovoga Pravilnika.

(2) Zahtjeve za neometan rad treba imati u vidu prilikom planiranja proizvodnog ili radnog procesa.

(3) Ako se utvrdi da je rad ometan bukom, poslodavac mora proučiti mogućnosti za smanjenje smetnji odnosno osigurati da toj buci bude izložen što manji broj radnika.

OBVEZE POSLODAVCA

Utvrđivanje i procjenjivanje rizika

Članak 7.

- (1) U ispunjenju obveze procjenjivanja rizika poslodavac osigurava mjerjenje razine buke kojoj su radnici izloženi.
- (2) Mjerena iz stavka 1. ovoga članka mogu obavljati ovlaštene osobe koje posjeduju ovlaštenje za te poslove od ministarstva nadležnog za rad.
- (3) Mjerne metode i mjerni uređaji prilagođavaju se uvjetima koji prevladavaju, posebno u pogledu svojstava buke koja se mjeri, trajanja izloženosti, okolišnih faktora i karakteristika mjernih uređaja.
- (4) Mjerne metode i mjerni uređaji iz stavka 3. ovoga članka omogućuju određivanje parametara utvrđenih člankom 3. ovoga Pravilnika i donošenje zaključka o tome jesu li u tom slučaju prekoračene vrijednosti iz članka 4. ovoga Pravilnika.
- (5) Metode koje se koriste za mjerjenje mogu uključivati uzimanje uzoraka koji moraju biti reprezentativni za osobnu izloženost radnika.
- (6) Podaci dobiveni mjerjenjem razine izloženosti buci čuvaju se u primjerenom obliku kako bi se osigurala njihova dostupnost u svim dalnjim fazama.
- (7) U postupku procjenjivanja rizika poslodavac obraća posebnu pozornost na sljedeće okolnosti:
 1. razinu, vrstu i trajanje izloženosti buci, uključujući izloženost impulsnom šumu
 2. granične vrijednosti izloženosti i upozoravajuće granične vrijednosti izloženosti iz članka 4. ovoga Pravilnika, uzimajući u obzir mjernu nesigurnost prema priznatoj praksi u području mjeriteljstva
 3. bilo kakve utjecaje na zdravlje i sigurnost radnika koji spadaju u posebno osjetljive skupine radnika
 4. u suradnji sa specijalistom medicine rada ostale moguće utjecaje na sigurnost i zdravlje radnika koji proizlaze iz međusobnog odnosa buke i ototoksičnih tvari na radu te buke i vibracija, kao i ostali izravni utjecaj na sigurnost i zdravlje radnika koji je rezultat međusobnog odnosa buke i zvučnog signala upozorenja ili drugih zvukova koje treba uzimati u obzir kako bi se smanjio rizik od ozljeda na radu
 5. podatke o emisiji buke dobivene od proizvođača radne opreme u skladu s posebnim propisima
 6. postojanje zamjenske radne opreme namijenjene smanjenju emisije buke
 7. daljnju izloženost buci izvan uobičajenog radnog vremena, a koja potječe od izvora za koje je odgovoran poslodavac
 8. odgovarajuće podatke dobivene zdravstvenim nadzorom, uključujući i objavljene podatke u mogućoj mjeri
 9. dostupnost osobne opreme za zaštitu sluha koja ima odgovarajuće prigušujuće djelovanje.
- (8) Poslodavac mora procjenjivati rizike i odrediti planove mjera koje će poduzimati u skladu s člancima 6. do 9. ovoga Pravilnika.
- (9) Procjena rizika iz stavka 8. ovoga članka, koja odgovara postojećim izvorima štetnosti od buke, pohranjuje se na odgovarajućem mediju te se posebno obnavlja kada

nastupe promjene u odnosu na prethodno utvrđeno stanje odnosno kada nalazi zdravstvenog nadzora to pokažu neophodnim.

Otklanjanje ili smanjenje izloženosti

Članak 8.

(1) Uzimajući u obzir tehnički napredak i raspoloživost mjera upravljanja rizikom na izvoru, rizici koji proizlaze zbog izloženosti buci na radu uklanjuju se na njihovom izvoru ili se smanjuju na najmanju moguću mjeru.

(2) Smanjenje rizika iz stavka 1. ovoga članka temelji se na općim načelima prevencije, uzimajući u obzir sljedeće:

1. druge metode rada koje omogućuju kraću izloženost buci
2. odabir odgovarajuće radne opreme, s obzirom na poslove koji se obavljaju, koja emitira najmanju moguću razinu buke uključujući i mogućnost da se radnicima stavi na raspolaganje radna oprema čija je svrha ili učinak ograničavanje izloženosti buci
3. projektiranje i planiranje mjesta rada i radilišta
4. odgovarajuće informiranje i osposobljavanje kojim će se upoznati radnike s korištenjem radne opreme na ispravan način kako bi se njihova izloženost buci smanjila na najmanju moguću mjeru
5. smanjenje buke primjenom osnovnih pravila zaštite na radu
6. smanjenje zračne komponente buke, kao što je pomoću zaslona, akustičkim oklopima, zvučno apsorpcijskom obradom prostora i drugim mjerama
7. smanjenje strukturne komponente buke, kao što je prigušivanjem ili izolacijom
8. odgovarajući programe održavanja radne opreme, mjesta rada i radnih sustava
9. smanjenje razine buke organizacijom rada
10. ograničavanje trajanja i izloženosti buci
11. odgovarajući radni raspored s primjerenim odmorima.

(3) Ako se temeljem procjene rizika iz članka 7. ovoga Pravilnika potvrdi da su gornje upozoravajuće vrijednosti izloženosti prekoračene, poslodavac izrađuje plan i provodi tehničke odnosno organizacijske mjere iz stavka 2. ovoga članka kojima smanjuje izloženost buci te periodički preispituje učinkovitost provedenih mjera.

(4) Na temelju procjene rizika iz članka 7. ovoga Pravilnika, mjesta rada na kojima će radnici vjerojatno biti izloženi buci koja prelazi gornje upozoravajuće vrijednosti izloženosti trebaju biti obilježena primjerenim oznakama, a ta područja treba ogradiiti i ograničiti pristup radnicima tamo gdje je to tehnički izvedivo i gdje rizik zbog izloženosti to opravdava.

(5) Kada je zbog prirode posla radnicima omogućeno korištenje prostorija za odmor koje su pod nadzorom poslodavca, buka u tim prostorijama mora biti smanjena na razinu koja je u skladu s njihovom namjenom i uvjetima korištenja.

(6) U skladu s odredbama Zakona o zaštiti na radu poslodavac mora prilagoditi mjere iz ovoga članka posebno osjetljivim skupinama radnika.

Osiguranje osobne zaštitne opreme

Članak 9.

(1) Ako rizike koji proizlaze zbog izloženosti buci nije moguće spriječiti primjenom osnovnih pravila zaštite na radu odnosno odgovarajućim organizacijskim mjerama, radnicima treba staviti na raspolaganje odgovarajuću i dobro prilagođenu osobnu opremu za zaštitu sluha koju trebaju koristiti pod sljedećim uvjetima:

1. kada izloženost buci prelazi donje upozoravajuće vrijednosti izloženosti, poslodavac radnicima stavlja na raspolaganje osobnu opremu za zaštitu sluha s preporukom da je koriste
2. kada je izloženost buci jednaka ili viša od gornjih upozoravajućih vrijednosti izloženosti, poslodavac mora radnicima osigurati odgovarajuću osobnu opremu za zaštitu sluha.

(2) U svrhu provedbe odredbi iz stavka 1. ovoga članka, preporučuju se sljedeća osobna zaštitna oprema:

1. Štitnici sluha – Ušne školjke (prema HRN EN 352 - 1:2020, Štitnici sluha – Opći zahtjevi - 1. dio: Ušne školjke) koje radnik nosi preko ušiju, a pričvršćuje ih izravno na kacigu ili posebnim držačem (preko glave, ispod brade, na zatiljku). Ovisno o materijalu i izvedbi ušnim školjkama moguće je prigušiti buku u rasponu od 21 do 36 dB (SNR) kao i u različitim kombinacijama HML frekvencijskih vrijednosti.
2. Štitnici sluha - Ušni čepovi (prema HRN EN 352 -2 :2020, Štitnici sluha – Opći zahtjevi - 2. dio: Ušni čepovi) koje radnik stavlja u ušni kanal ili ušnu šupljinu, a izrađuju se od specijalne zaštitne vate ili umjetnih materijala (poliuretanska pjena ili silikon). Ušni čepovi mogu biti za jednokratnu ili višekratnu uporabu, prethodno oblikovani ili s mogućnošću prilagodbe, a koriste se kao odvojeni ili povezani trakom ili čvrstim držačem koji se namješta ispod brade ili na zatiljku. Ovisno o materijalu i vrsti izvedbe mogu prigušiti buku u rasponu od 23 do 37 dB (SNR).
3. Otoplastika, koja se izrađuje prema individualnim mjerama korisnika i nosi se u ušnom kanalu.

(3) Uporaba ušnih školjki za zaštitu sluha preporučuje se:

1. na poslovima pri kojima se prekomjerna buka javlja povremeno, kratkotrajno, odnosno pri kratkotrajnom zadržavanju u području djelovanja buke
2. ako radnik ne može primijeniti ušne čepove za zaštitu sluha zbog preuskih ušnih kanala
3. ako kod radnika postoji sklonost upali slušnih kanala ili se primijeti tjelesna reakcija nepodnošljivosti uporabe ušnih čepova
4. na poslovima pri kojima se javlja impulsna buka, na kojima je uz zaštitu sluha potrebno istodobno osigurati prepoznavanje upozoravajućih zvučnih signala i na kojima je potrebna mogućnost komunikacije (posebne izvedbe elektronskih ušnih štitnika i štitnika s UKW radio vezom)

(4) Uporaba ušnih čepova za zaštitu sluha preporučuje se:

1. ako nema posebnih razloga za uporabu ušnih školjki
2. na poslovima pri kojima postoji trajna izloženost djelovanju buke
3. pri pojavi jačeg znojenja korisnika ušnih školjki
4. kao oprema za dodatno prigušivanje buke pri korištenju ušnih školjki.

(5) Osobna oprema za zaštitu sluha bira se tako da se rizici po sluh uklone ili smanje na najmanju moguću razinu, pri čemu je poslodavac dužan omogućiti povjerenicima

radnika za zaštitu na radu da od ponuđene osobne zaštitne opreme koja odgovara tehničkim zahtjevima, nakon probnog korištenja, predlože onu koja im najbolje odgovara.

(6) Obveza je poslodavca da osigura da radnici koriste osobnu opremu za zaštitu sluha i da provjerava učinkovitost mjera poduzetih u skladu s odredbama ovoga članka.

Ograničavanje izloženosti

Članak 10.

(1) Izloženost radnika buci, utvrđena člankom 4. stavkom 2. ovoga Pravilnika, ne smije prelaziti granične vrijednosti izloženosti.

(2) Ako se unatoč poduzetim mjerama u cilju provođenja ovoga Pravilnika utvrdi izloženost koja prelazi granične vrijednosti izloženosti, poslodavac je dužan:

1. odmah poduzeti mjere za smanjenje izloženosti ispod razine graničnih vrijednosti
2. utvrditi razloge zbog kojih je došlo do prekomjerne izloženosti i
3. provesti zaštitne i preventivne mjere kako bi se izbjeglo ponovno pojavljivanje prekomjerne izloženosti buci.

Informiranje i osposobljavanje radnika

Članak 11.

U skladu s odredbama Zakona o zaštiti na radu poslodavac radnicima koji su na radu izloženi buci koja je jednaka ili viša od donjih upozoravajućih vrijednosti izloženosti, radnicima odnosno njihovim povjerenicima za zaštitu na radu osigurava podatke i osposobljavanje u pogledu rizika koji proizlaze iz izloženosti buci, a naročito u odnosu na:

1. prirodu tih rizika
2. mjere koje se poduzimaju u cilju provedbe ovoga Pravilnika kako bi se rizici uzrokovani bukom uklonili ili smanjili na najmanju moguću razinu, uključujući i okolnosti pod kojima se te mjere primjenjuju
3. granične vrijednosti izloženosti i upozoravajuće vrijednosti izloženosti iz članka 4. ovoga Pravilnika
4. rezultate procjene i mjerjenja buke provedenih u skladu s člankom 7. ovoga Pravilnika, zajedno s pojašnjenjem njihove važnosti i potencijalnih rizika
5. obveze korištenja osobne zaštitne opreme i njezinog ispravnog korištenja
6. razloge i načine za otkrivanje i prijavljivanje znakova oštećenja sluha
7. prava radnika raspoređenih na poslove s posebnim uvjetima rada na zdravstveni nadzor, okolnosti pod kojima radnici imaju pravo na zdravstveni nadzor i svrhe zdravstvenog nadzora, u skladu s člankom 13. ovoga Pravilnika
8. sigurne načine rada kako bi se izloženost buci smanjila na najmanju moguću mjeru.

Savjetovanje s radnicima i njihovo sudjelovanje

Članak 12.

Poslodavac je dužan savjetovati se s radnicima i povjerenicima radnika za zaštitu na radu te osigurati njihovo sudjelovanje, a naročito prigodom:

1. procjenjivanja rizika i određivanja mjera koje treba poduzeti, navedenih u članku 7. ovoga Pravilnika
2. aktivnosti usmjerenih uklanjanju ili smanjenju rizika koji proizlaze iz izloženosti buci, navedenih u članku 8. ovoga Pravilnika
3. odabira osobne opreme za zaštitu sluha iz članka 9. stavka 2. ovoga Pravilnika.

Zdravstveni nadzor

Članak 13.

(1) Ovim se Pravilnikom propisuje zdravstveni nadzor radnika, u skladu s propisom o poslovima s posebnim uvjetima rada, kada se procjenom rizika i mjerljima iz članka 7. stavka 1. ovoga Pravilnika utvrdi da postoji rizik po njihovo zdravlje.

(2) Poslovi na kojima je radnik izložen buci koja prelazi gornje upozoravajuće vrijednosti izloženosti od 85 dB(A) smatraju se poslovima s posebnim uvjetima rada.

(3) Za svakog radnika koji je podvrgnut zdravstvenom pregledu u skladu sa stavkom 1. i 2. ovoga članka ugovorni specijalist medicine rada vodi osobnu zdravstvenu dokumentaciju koja se redovito ažurira, a sadrži sažete rezultate provedenog zdravstvenog nadzora te se čuva u prikladnom obliku kako bi se do iste moglo doći i naknadno, vodeći računa o tajnosti podataka.

(4) Poslodavac mora čuvati isprave o zdravstvenoj sposobnosti radnika i rezultate mjerjenja buke na mjestima rada najmanje četrdeset godina, a ako poslodavac prestane sa svojom djelatnošću isprave o zdravstvenoj sposobnosti radnika te rezultate mjerjenja razine buke na mjestima rada dužan je predati zavodu nadležnom za zaštitu zdravlja na radu.

(5) Kopije dokumentacije i isprava iz stavka 3. i 4. ovoga članka dostavljaju se zavodu nadležnom za zaštitu zdravlja na radu, na njegov zahtjev. Svaki radnik ima pravo uvida u zdravstvenu dokumentaciju koja se na njega osobno odnosi.

(6) Kada se kontrolom slušne funkcije utvrdi da radnik ima oštećenje sluha, specijalist medicine rada utvrđuje je li oštećenje posljedica izloženosti buci na radu.

(7) Kada specijalist medicine rada utvrdi da je oštećenje sluha radnika posljedica izloženosti buci na radu, o tome obavještava poslodavca i radnika.

(8) U okolnostima iz stavka 7. ovoga članka, poslodavac je obvezan:

1. razmotriti i po potrebi obnoviti procjenu rizika u skladu s člankom 7. ovoga Pravilnika
2. razmotriti i obnoviti planove mjera iz članka 8. ovoga Pravilnika, predviđenih za otklanjanje ili smanjenje rizika
3. pri provođenju bilo kakvih mjera neophodnih za otklanjanje ili smanjenje rizika, u skladu s člancima 8. i 9. ovoga Pravilnika, prihvati savjete specijalista medicine rada ili nadležnih tijela nadzora, uključujući i mogućnost premještanja radnika na druge poslove gdje ne postoji rizik od daljnje izloženosti buci
4. organizirati stalni zdravstveni nadzor te osigurati provjeru zdravstvenog stanja svih ostalih radnika koji su bili na sličan način izloženi buci.

Pravila ponašanja

Članak 14.

Ministarstvo nadležno za rad u suradnji s ministarstvom nadležnim za zdravstvo, nakon savjetovanja s predstavnicima poslodavaca i radnika, donijet će praktične smjernice za radnike i poslodavce u glazbenom i zabavnom sektoru u smislu ispunjenja obveza utvrđenih ovim Pravilnikom, koje će se objaviti na stranicama ministarstva nadležnog za rad.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 15.

Praktične smjernice iz članka 14. ovoga Pravilnika ministarstvo nadležno za rad objavit će najkasnije u roku od 9 mjeseci od stupanja na snagu ovoga Pravilnika.

Članak 16.

Danom stupanja na snagu ovoga Pravilnika prestaje važiti Pravilnik o zaštiti radnika od izloženosti buci na radu („Narodne novine“, br. 46/08).

Članak 17.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

Klasa: 011-02/23-01/33

Urbroj: 524-03-03-01/2-23-18

Zagreb, 1. prosinca 2023.

MINISTAR

Marin Piletić

PRILOG

DOPUŠTENE RAZINE BUKE U ODNOSU NA ZAHTJEVE POJEDINIH POSLOVA

Red. br.	Opis poslova	Najviša dopuštena razina buke $L_{A,eq}$ u dB(A)	
		(a)*	(b)*
1	Najzahtjevniji umni rad, vrlo velika usredotočenost, rad vezan za veliku odgovornost, najsloženiji poslovi upravljanja i rukovođenja	45	40
2	Pretežno umni rad koji zahtijeva usredotočenost, kreativno razmišljanje, dugoročne odluke, istraživanje, projektiranje, komuniciranje sa skupinom ljudi	50	40
3	Zahtjevniji uredski poslovi, liječničke ordinacije, dvorane za sastanke, školska nastava, neposredno govorno i/ili telefonsko komuniciranje	55	45
4	Manje zahtjevni uredski poslovi, pretežno rutinski umni rad koji zahtijeva usredotočenje ili neposredno govorno i/ili telefonsko komuniciranje, komunikacijske centrale	60	50
5	Manje zahtjevni i uglavnom mehanizirani uredski poslovi, prodaja, vrlo zahtjevno upravljanje sustavima, fizički rad koji zahtijeva veliku pozornost i usredotočenost, zahtjevni poslovi montaže	65	55
6	Pretežno mehanizirani uredski poslovi, zahtjevno upravljanje sustavima, upravljačke kabine, fizički rad koji zahtijeva stalnu usredotočenost, rad koji zahtijeva nadzor sluhom, rad koji se obavlja na temelju zvučnih signala	70	60
7	Manje zahtjevni fizički poslovi koji zahtijevaju usredotočenost i oprez, manje zahtjevno upravljanje sustavima	75	65
8	Pretežno rutinski fizički rad sa zahtjevom na točnost, praćenje okoline slušanjem	80	65

*Kazalo:

(a) razina buke na mjestu rada koja potječe od proizvodnih izvora

(b) razina buke na mjestu rada koja potječe od neproizvodnih izvora (ventilacija, klimatizacija, promet i dr.).